

ספר משלי פרק ז

- (טז) מְרַבְּדִים רַבְדֵּי עֲרָשֵׁי חֲטָבוֹת אֲטוֹן מְצָרִים:
 (יז) נִפְתִּי מִשְׁכָּבִי מִרְ אֱהָלִים וְקִנְמוֹן:
 (יח) לָכֶּה נִרְוֶה דָדִים עַד הַבֶּקֶר נִתְעַלְסָה בְּאֶהָבִים:
 (יט) כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הֶלֶךְ בְּדֶרֶךְ מִרְחוֹק:
 (כ) צְרוּר הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכֶּסֶף יָבֵא בֵיתוֹ:

ביאור הגר"א - משלי פרק ז פסוק טז

מרבדים רבדתי ערשי כי עה"ז דומה ללילה ועניני עה"ז נקרא מטה וזהו כאשר שהוא רגיל בתענוגי מצוה אז אומר לו היצה"ר למה תניח את העה"ז אשר הוא טוב ונאה (ונלע"ד שמרבדים הוא מלשון רביד הזהב על צווארו שכל טרחתו ומשאו בשביל אכילה ושתייה והוא טוב ונאה כמו רביד וז"ש בס"ת פרשת ויצא על קדלאה מכל אטונא מצרים וז"ש כאן חטובות אטון מצרים) חטובות מלשון חטיבה כלומר המובחר. אטון מצרים משא של מצרים כלומר מן המובחר שנושאין במצרים והיינו שמצרים שם כל תענוגי העה"ז שם סוד התאוני ושורש כל הטומאות כמ"ש כי ערות הארץ גו':

ביאור הגר"א - משלי פרק ז פסוק יז

נפתי משכבי כי מה שהולכין בעניני עה"ז ואינו מתבונן דרכיו נקרא משכב, ששוכב על המטה ואינו עושה כלום, וזהו שאומר לו אין לך להתבונן אתה בדרכך אלא לך כאשר לבך חפץ ומה שאתה מתיירא מעבירות אדרבה נפתי משכבי מה שאין אני מתבונן עמך עכשיו אח"כ אניף אותם מלשון תנופה כמ"ש "גדולה תשובה שעונות נעשו לו כזכיות" וכל מה שיהיה יותר יהיה זכיות יותר.
 מור ואוהלים וקנמון - הענין כמ"ש מור ואהלות וקציעות כל בגדותיך ואמרו א"ת בגדותיך אלא בגידותיך כלומר שהעבירות יהיו כזכיות.
 ויש ג' מיני עבירות חטא ועון ופשע. וחטא הוא שוגג או עשה שהוא עבירה קטנה, כשעושה תשובה עליה היא נעשה מצוה גדולה. ועון הוא א"א שיהיה במעלת חטא אף שעושה תשובה וכן פשע א"א שיהיה במעלת העון.
 לזה אומר מור הוא בלשון קודש ולשון זכר זהו קאי על חטא שיהיה במעלה גדולה. ואהלות הוא ג"כ בלשון קודש אך הוא לשון נקבה. וקציעות הוא לשון תרגום שהיא פחותה מלשון קודש וגם בלשון נקבה כי זה קאי על פשע. אבל היא דהיינו האשה זונה שהוא היצה"ר אומר לו שקר שיהיה הכל במעלה גדולה לכן אומרת מור ואהלים וקנמון בלשון קודש ולשון זכר ולכן אין לך להניח מלהתענג תענוגי עה"ז ועניני' בשביל העבירו' הבאים מחמת זה:

ביאור הגר"א - משלי פרק ז פסוק יח

לכה נרוה דודים עד הבקר כלומר שנעשה מעשינו עד הבקר שהוא סוף ימיו. נתעלסה באהבים אח"כ כאשר יאיר הבקר ואתפרש ממך מ"מ נשמוח באהבה רבה אשר בינינו והיינו בסוף ימיך. אע"פ שתעשה תשובה מ"מ נשמוח באהבה ישנה. (ונלע"ד מ"ש באהבים כן אין העבירות נעשין זכויות אא"כ עושה מאהבה כמשחז"ל כאן מיראה כאן מאהבה ולכן אמר שנשמוח אח"כ ג"כ באהבים ע"י שנעשה תשובה מאהבה וסוד הענין שנרוה דודים הוא במעשה בגילוי וזה אינו אלא בלילה בסוד במעשה ידיך ארנן רננה ברמשא לכן אמר דודים בסוד אשר קדש ידיד מבטן נתעלסה באהבים אח"כ כשיאיר אור הבקר כי שמחה בצפרא שהוא בהעלם בסוד שמחתני ה' בפעליך והבן):